

بعضی از کلمات مفهوم مخالف هم یا ضدّ هم را بیان می کنند،
این گونه کلمات را مخالف یا متضاد می نامند.

سؤالها:

۱- هم معنی کلمات را بگویید.

ضعیف:

سرشار:

غمخوارگان:

مونس:

عالم:

تأمل کردن:

۲- مخالف هر کلمه را بگویید.

خوب $\neq$

زشت $\neq$

کوتاه $\neq$

بالا $\neq$

روشن $\neq$

گرما $\neq$

ساکت $\neq$

سرد $\neq$

سؤال $\neq$

دور $\neq$

فارسی پنجم دبستان

آفرینش
تماشاخانه

درس ۱

پاسخ‌ها:

۱- سرشار: پر - غنی

مونس: همدم

تأمل کردن: اندیشیدن

۲- زشت ≠ زیبا، قشنگ

بالا ≠ پایین

گرما ≠ سرما

سرد ≠ گرم

دور ≠ نزدیک

ضعیف: ناتوان

غمخوارگان: غمخواران

عالم: جهان

خوب ≠ بد

کوتاه ≠ بلند

روشن ≠ تاریک

ساکت ≠ شلوغ

سؤال ≠ جواب، پاسخ

کارت

۱

* گاهی با اضافه کردن «بی» یا «نا» به بعضی کلمات می توان مخالف هر کلمه را ساخت. مثال:

با هنر ← بی هنر   آرام ← نا آرام

* جمع بستن بعضی از کلمات هنگام جمع بستن تغییراتی دارند مثال: نویسنده + ان ← نویسندگان

سؤال‌ها:

۱- چهار کلمه بگویید که با اضافه کردن «بی» مخالف هم باشند.

۲- چهار کلمه بگویید که با اضافه کردن «نا» مخالف هم باشند.

۳- جمع کلمات زیر را بگویید.

بیچاره: غمخواره:

درمانده: خواننده:

۴- چهار کلمه از درس پیدا کنید که «ط» داشته باشند.

فارسی پنجم دبستان

آفرینش
تماشاخانه

درس ۱

پاسخ‌ها:

با تربیت ← بی تربیت

با سلیقه ← بی سلیقه

درست ← نادرست

خوش ← ناخوش

۱- با ادب ← بی ادب

باهنر ← بی هنر

۲- آرام ← نا آرام

صحیح ← ناصحیح

۳- بیچاره + ان ← بیچارگان

غمخواره + ان ← غمخوارگان

درمانده + ان ← درماندگان

خواننده + ان ← خوانندگان

۴- لطیف - مطالعه - طبیعت - چطور

کارت

۲

سؤال‌ها:

۱- برای هر کلمه یک هم‌خانواده بگویید.

عظیم:

عجیب:

روشن:

عمیق

۲- سه کلمه از درس بگویید که با «ان» جمع بسته شده باشند.

۳- سه کلمه از درس بگویید که با «ها» جمع بسته شده باشند.

۴- سه کلمه از درس بگویید که «ظ» داشته باشند.

۵- هم‌معنی هر کلمه را بگویید.

پدید آوردن:

می‌جنبند:

درنگ کنیم:

گسیخت:

۶- «انگشت به دهان ماندن» کنایه از چیست؟

فارسی پنجم دبستان

آفرینش
تماشاخانه

درس ۱

پاسخ‌ها:

۱- عجیب: عجب، عجایب

عظیم: عظمت، اعظم.

عمیق: عمق، اعماق.

روشن: روشنایی، روشنی

۲- گیاهان - دانشمندان - عالمان

۳- صداها - علف‌ها - بادها - حشره‌ها

۴- عظیم - عظمت - نظامی

۵- می‌جنبند: تکان می‌خورند.

پدید آوردن: به وجود آوردن

گسیخت: از هم جدا شد.

درنگ کنیم: مکث کنیم.

۶- متعجب شدن.

کارت

۳

سؤال‌ها:

۱- هم معنی کلمات را بگویید.

بحر: فضل:

انجم: بر:

نهار: لیل:

غرور: حسرت:

۲- هم خانواده کلمات را بگویید.

توحید: تأثیر:

غرور: تشکر:

وظیفه: متوجه:

غذا: لحظه:

۳- دو کلمه از درس فضل خدا که «ح» دارند بگویید.

پاسخ‌ها:

- ۱- فضل: بخشش
بر: خشکی
لیل: شب
حسرت: افسوس
- ۲- تأثیر: (مؤثر - اثر)
تشکر: (شکر - شاکر)
متوجه: (توجه - موجه - توجهی)
وظیفه: (وظایف - موظف)
لحظه: (لحظات - لحظه‌ای) غذا: (مغذی: تغذیه)
- ۳- بحر - توحید

فارسی پنجم دبستان

آفرینش
فصل خدا

درس ۲

سؤالها:

۱- مخالف کلمات را بگویید.

مرده:	لیل:
بزرگ:	برهنه:
پنهان:	خواب:
غروب:	غمگین:
شروع:	مشخص:

۲- نمودار را کامل کنید.

فارسی پنجم دبستان

آفرینش
فضل خدا

درس ۲

پاسخ‌ها:

۱- لیل $\neq$ نهار (شب $\neq$ روز)

برهنه $\neq$ پوشیده

مرده $\neq$ زنده

خواب $\neq$ بیدار

بزرگ $\neq$ کوچک

غمگین $\neq$ خوشحال

پنهان $\neq$ آشکار

مشخص $\neq$ نامشخص

غروب $\neq$ طلوع

شروع $\neq$ پایان

۲-

خوش‌بو

خوش‌رنگ

خوش

خوش‌حال

خوش‌رو

کارت

۵